СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
AGRICULTURAL ACADEMY
РАСТЕНИЕВЪДНИ НАУКИ, **50**, 51-53
PLANT SCIECE, **50**, 51-53
София, 2013, Sofia

СОРТОВИ ПРЕДПОЧИТАНИЯ НА *Oulema melanopa* (L.) (Coleoptera: Chrysomelidae) ПРИ ЗИМНА ПШЕНИЦА

ВАСИЛИНА МАНЕВА
Институт по земеделие, Карнобат
E-mail: maneva_ento@abv.bg

Variety Preferences of *Oulema melanopa* (L.) (Coleoptera: Chrysomelidae) of the Winter Wheat

V. Maneva
Institute of Agriculture, Karnobat, Bulgaria

Abstract
The investigation established in a experimental field and laboratory of the Institute of Agriculture, Karnobat in 2005 – 2007. Variety preferences of *Oulema melanopa* (L.) in 28 variety of wheat (Todora, Albena, Kristal, Preslav, Milena, Iantar, Priaspa, Svilena, Enola, Aglika, Pliska, Miriana, Sadovo 1, Zdravko, Diamant, Bononia, Momchil, Pobeda, Sadovo 772, Sadovo 552, Sadovska belia, Murgovets, Katia, Slaveia, Iveta, Demetra, Boriana, Dobrudjanka) have been studied. Established is the inverse correlation between the quantity of dry matter in leaves of wheat and the invasion of *Oulema melanopa* (L.).

Oulema melanopa (L.) prefers varieties with lower content of dry substance in the leaves. From the survey, these are – Todora, Sadovo 772 and Albena. At least invasion varieties Preslav – 1.62%, Diamant – 1.7% and Iantar – 1.75%.

Key words: *Oulema melanopa* (L.), wheat, variety preferences, dry mass

Обикновената житна пиявица (*Oulema melanopa* (L.) е олигофаг, напада много културни и диви житни растения, като *Avena sativa*, *Elymus repens*, *Festuca arundinacea*, *Hordeum vulgare*, *Phalaris canariensis*, *Phleum pratense*, *Secale cereale*, *Setaria italica*, *Triticum aestivum*, *Zea mays* и др. (Ковачевски и кол., 1967; Павлов, 1987; Харизанов, Харизанова, 1998; Jermy Tibor és Bálazs Klára, 1990; Mohr, 1966; White, 1993).

По данни на CABI (2012), житната пиявица се среща в Азия, Европа, Африка и Северна Америка. У нас тя е разпространена в цялата страна. Бръмбарите изгризват листата успоредно на нерватурата. Ларвите вредят по същия начин, но оставят незасегнат долния епидермис. Листата побеляват, а впоследствие изсъхват и се нацепват. В години с благоприятни климатични условия се намножава масово и при зимна пшеница намалява добива от зърно с 20 – 30%.

Известно е, че *Oulema melanopa* (L.) има междувидови предпочитания, като от зърнено-житните култури предпочита овеса (Ковачевски и кол., 1967; Харизанов, Харизанова, 1998), но вътревидовите предпочитания на вредителя не са изследвани.

Целта на изследването беше да се определят сортовите предпочитания на *Oulema melanopa* (L.) към 28 сорта зимна пшеница и да се проследи корелация между нападението и съдържанието на сухо вещество в листата.

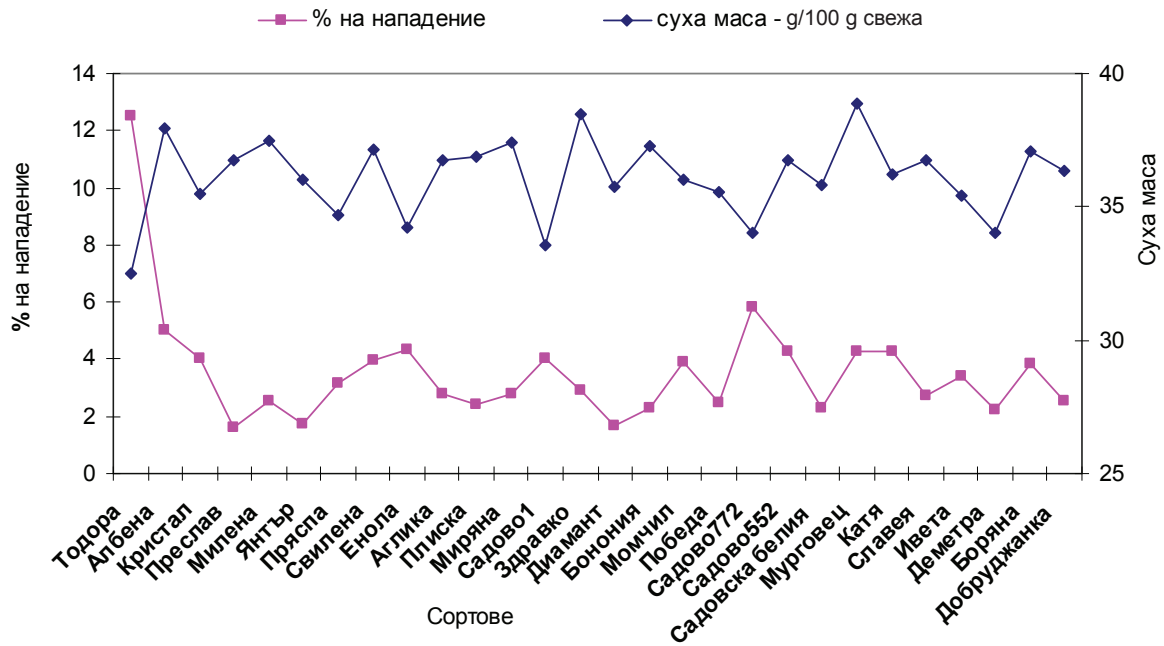
МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Изследването е проведено през периода 2005 – 2007 г. в опитното поле и лабораторията на Института по земеделие в Карнобат. Наблюдавани са сортовете зимна пшеница: Тодора, Албена, Кристал, Преслав, Милена, Янтър, Пряспа, Свилена, Енола, Аглика, Плиска, Миряна, Садово 1, Здравко, Диамант, Бонония, Момчил, Победа, Садово 772, Садово 552, Садовска белия, Мурговец, Катя, Славея, Ивета, Деметра, Боряна и Добруджанка. Във всеки сорт са отчетени имагото и ларвите на *Oulema melanopa* (L.) върху флаговият лист на 100 стъбла (10 стъбла на 10 места в посева). Полските наблюденията са извършвани всяка година от началото на април до началото на юни през 7 дни. Лабораторният анализ на съдържанието, на сухо вещество във флаговия лист на растения от всеки сорт е извършен по тегловния метод.

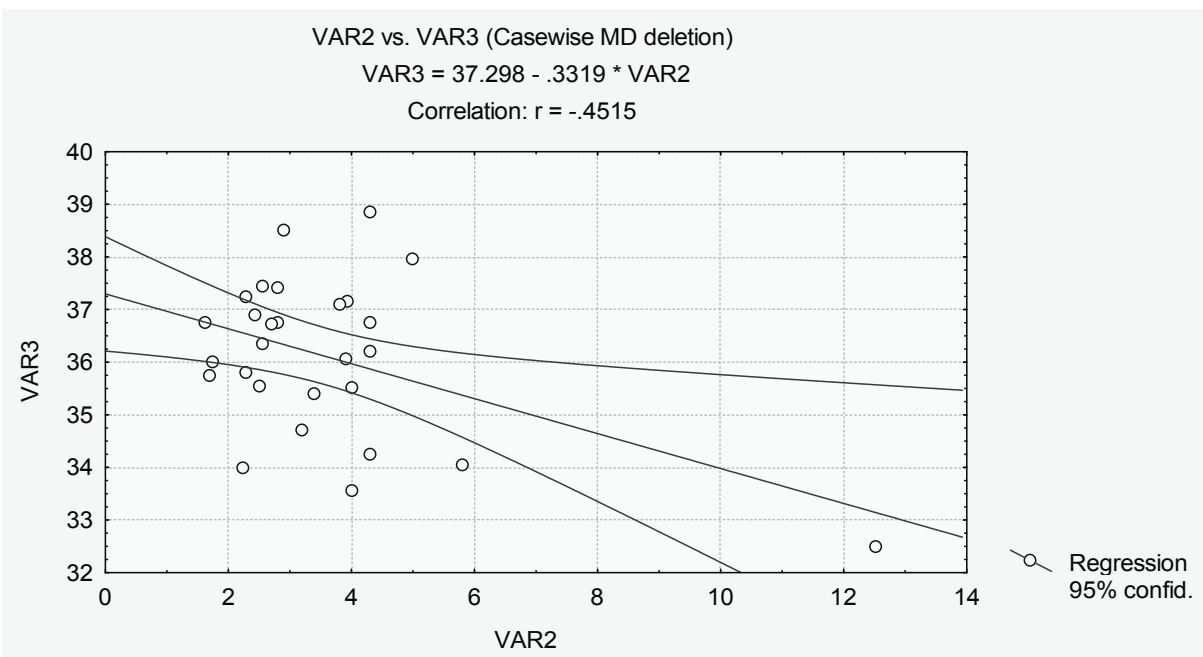
За обработка на данните е използвана програмата Statistica 6.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

През годините на изследването *Oulema melanopa* (L.) се наблюдава във всички 28 сорта зимна пшеница. Средно за периода на проучването най-голям процент на нападение е отчетен при сорт Тодора (12,5%), а след него се нареждат сортовете Садово 772 (5,8%) и Албена (5%). Най-слабо е нападнат

Фиг. 1. Сортови предпочитания на Oulema melanopa (L.) и суха маса във флаговия лист на растения от зимна пшеница
Fig. 1. Variety preferences of Oulema melanopa L. and dry mass in the flag leaf of winter wheat

Фиг. 2. Корелация между нападението на Oulema melanopa (L.) и сухата маса в листата на 28 сорта зимна пшеница
Fig. 2. Correlation between invasion of Oulema melanopa (L.) and dry mass in the flag leaf of 28 varieties winter wheat

сорт Преслав (1,62%), следван от Диамант (1,7%) и Янтър (1,75%) (фиг. 1).

След направения анализ на листната маса при пшеницата е установено, че с най-ниско съдържание на суха маса са сортовете Тодора (33 g/100 g), Садово 1 и Садово 772 (33 - 34 g), т. е. съществува зависимост между предпочитаните от *Oulema melanopa* (L.) сортове и съдържанието на суха маса в листата (фиг. 1).

С помощта на корелационния анализ е потърсе-

на връзка между нападението на *Oulema melanopa* (L.) и съдържанието на суха маса в листата. Резултатите показват, че съществува умерена обратна корелация (r = - 0,45) (фиг. 2).

ИЗВОДИ

Oulema melanopa (L.) предпочита сортове пшеница с по-ниско съдържание на сухо вещество в листата, т. е. сортове с по-сочни листа. От изследваните 28 сорта, предпочитаните са Тодора (12,5%), Садово 772 (5,8%) и Албена (5%).

Установена е умерена обратна корелация (r = - 0,45) между нападението на *Oulema melanopa* (L.) и съдържанието на суха маса в листата.

Най-слабо се нападат сортовете Преслав (1,62%), Диамант (1,7%) и Янтър (1,75%).

ЛИТЕРАТУРА

Ковачевски, И. , Христов, А. , Богданов, В. , Балевски, А. , Николова, В. , Додов, Д., Мартинов, С. 1967. Справочник по защита на растенията. *Земиздат*, София, 152-154

Павлов, А. 1987**.** Житни пиявици в България. Систематика и таксономия на възрастните от подсем. Criocerinae (Coleoptera; Chrysomelidae). Почвознание агрохимия и растителна защита, XXII, № 3, 99-108

Харизанов, А. , Харизанова, В. 1998. Определител на неприятелите по културните растения по повреда и борбата срещу тях. *Земиздат*, София, 24-25.

Jermy Tibor és Bálazs Klára. 1990. A növényvédelmi állattan kézikönyve 3/A Szerkesztette Akadémiai Kiadó, Budapest. p. 332

Mohr, K. H. 1966. Familie: Chrysomelidae. In: Freude, H, Harde, K. W., Lohse, G. A., eds. Die Käfer Mitteleuropas. Krefeld: Goecke ünd Evers, 95-299

White, R. E. 1993. A revision of the subfamily Criocerinae (Chrysomelidae) of North America North of Mexico. Technical Bulletin - United States Department of Agriculture Washington, USA; US Department of Agriculture, Economic Research Service, No. 1805, 158 p.

CABI. 2012. http://www.cabi.org/cpc/; http://www.cabi.org/cpc/default.aspx?site=161&page=874&profile=
21&query=Oulema%20melanopa%20&forcereload=true